

"Місця нашої пам'яті"

Васірук Ірина

Зміст

1. Що таке місце пам'яті?.....3
2. Думки експерта. В. Окаринський про проблеми збереження історичної пам'яті у свідомості мешканців Тернополя.....5
3. Про наш проект6
4. Місцями пам'яті у Тернополі.....9
5. Список використаних джерел.....11

"Місця нашої пам'яті" Що таке місце пам'яті?

Місце пам'яті, пам'ятне місце (фр. Lieu de mémoire, нім. Erinnerungsort) — термін, запропонований французьким істориком П'єром Нора (1931), який організував

видання однойменної багатотомної праці "Місця пам'яті" (фр. "Les Lieux de Memoire"), опублікованої у видавництві "Галлімар" в 1983-1995 роках.

За Нора, місце пам'яті у всіх значеннях цього слова охоплює діапазон від найбільш матеріального й конкретного, географічно визначеного об'єкта до об'єкта найбільш абстрактного й інтелектуально сконструйованого. Тобто місцем пам'яті може бути конкретне географічне місце, пов'язане з певною подією, але також і пам'ятник, музей, архів, символ, художній твір, певна інституція чи сама історична подія.

Об'єкт стає місцем пам'яті, коли уникає забуття (меморіальна дошка, згадка в масмедіа), коли він викликає емоцію в певній спільноті.

На відміну від генеалогії ця концепція заторкує не лише долі окремих особистостей, а феномени колективної пам'яті.

Васірук Ірина

Концепція Шера Нора знайшла відгук у ряді інших країн, які започаткували подібні проекти, це Німеччина, Голландія, Люксембург та Росія...

f_x	Позначка часу		
	А	В	С
1	Позначка часу	Що таке "місце пам'яті"?	Кого Ви можете назвати героєм в історії Тернополя?
2	29.01.2013 04:08:07	хлор, система водопостачання, очисні споруди	всі
3	29.01.2013 15:25:59	місце поклоніння де вшановують перну подію, або людей	нема таких
4	29.01.2013 15:26:04	там де відбулась якась подія	Коновалець
5	29.01.2013 15:27:55	це те місце де відбувались певні історичні події	Ян Тарнавський
6	29.01.2013 17:14:59	це культурні місця це місце, яке буде символізувати певну подію, людину і т.п.	Танцоров
7	29.01.2013 17:26:45	Залежно про яку пам'ять іде мова те, що памятається і завжди памятатиметься	кожен, хто зробив для міста важливу і потрібну справу
8	29.01.2013 19:57:04	територія, де вшановують пам'ять Героїв (пам'ятники, постаменти, місця бите)	Танцоров
9	29.01.2013 20:20:47	пам'ять про яких не треба забувати	3 такими незнайома
10	29.01.2013 21:00:24	Місце, де можна віддати пошану людям і місцям, які відіграли певну роль у становленні і розвитку міста, країни	незнаю
11	29.01.2013 21:36:29		героїв багато, от тільки імена забуті.....
12	29.01.2013 22:15:07		упа
13	30.01.2013 00:03:51		

Що ж є місцем пам'яті для терноплян?

[Результати опитування серед магістрантів під час проведення тренінгу]

"Місця нашої пам'яті"

Проблема збереження історичної пам'яті у свідомості мешканців Тернополя

Тернопіль – місто, що утворилося в певних історичних обставинах, має свого засновника і точну дату заснування; місто від початків складалося як культурно-історичний феномен, у якому переплелися здобутки й творіння різних культур, етносів, шкіл, митців тощо; Тернопіль-Тернопіль від початків був полікультурним і багатонаціональним і при розгляді його історії та її усвідомленні неможливо оминати внеску жодної з культур. Об'єднуючим чинником для історичної свідомості тернополян є усвідомлення міської ментальності, як культурно-історичного феномену. Останній має продовження в сучасності і є (чи повинен стати) культурозберігаючим та примножуючим чинником для культурно-історичної системи міста. Доводиться констатувати загальне "погіршення" історичної пам'яті тернополян: дилетантизм деяких "фахівців" – краєзнавців, журналістів, органів влади місцевого рівня, а також невігластво так званих "пересічних городян". Сліди історичної пам'яті фіксуються у знанні мешканцями Тернополя елементарних фактів історії свого міста, стані пам'яток, назвах вулиць та інших об'єктів міста (також їх зміни, спотворення чи трансформації) і, як наслідок, ставленні до свого історичного минулого.

канд. іст. наук, доц. Володимир Окаринський

Васірук Ірина Про наш проєкт

Одним з пріоритетних напрямів сучасних наукових досліджень є вивчення питання історичної пам'яті, що дозволяє під новим кутом зору поглянути як на минуле суспільства, так і на його сучасність. Значна частина науковців світу звертають увагу на дослідження даного феномену.

Однак, сучасне населення нашої країни навіть не розуміє змісту цього поняття. Результат такого явища – спотворення свідомості населення, нехтування його минулим, перекручування історії краю, глибокі деформації у вивченні подій навіть недавнього минулого.

Мета проєкту – створити у місті постійно діючий, різний за складом центр «Місцями пам'яті».

Завдання проєкту:

- залучення населення краю до вивчення та популяризації історії міста;
- пробудження історичної свідомості тернополян;

"Місця нашої пам'яті"

• організація семінарів науково-практичних конференцій, тренінгів, спільних акцій

• співпраця населення з відновлення та вшанування «місць пам'яті».

Не розуміємо
минулого

Не знаємо
наших
героїв

«Місця
пам'яті» -
бари,
клуби,
дискотеки?
!

Вшануємо
пам'ять про
героїв для
формальності

Не прагнемо
до
примирення

**Для чого це
потрібно???**

Проект має стати тією основою, що згодом переросте у сформований центр, який допоможе подолати формалізм у вивченні історії краю, вшануванні його героїв та «місць пам'яті». Це допоможе на побутовому рівні відійти від надмірного регіоналізму та конфліктів пам'яті (зокрема щодо героїв України).

Васірук Ірина

Реалізувати це можна лише у співпраці з населенням його творчої молоддю, підрастаючим поколінням та нашою елітою. По-перше, це популістська робота; по-друге, організація спільних акцій – зокрема, вшанування захисників та героїв міста у Алеї Слави; акція «Ветеран живе поруч»; по-третє, видавнича справа, збір спогадів; по-чверрте, співпраця з місцевими організаціями.

Реалізація проекту вимагає співпраці істориків, представників ЗМІ, соціологів та усіх тих, кому близькі наші погляди і хто має бажання допомогти.

Паралельно співпрацюють кілька груп (по 3-5 ос.): перша співробітнічає з міськими школами, друга – організовує конференції, зустрічі студентів, творчої

молоді, інтелектуальної еліти міста, третя група займається видавничою діяльністю, у компетенції четвертої – пошук спонсорів; п'ята група відповідає за організацію спільних заходів та акцій.

"Місця нашої пам'яті" Місцями пам'яті у Тернополі Алея Слави

Від центрального входу до парку (зі сторони Центрального вокзалу Тернополя) і скульптурної групи «Мати» веде алея до «Вічного вогню». З лівої сторони алеї на гранітних постаментах встановлено погруддя: А. П. Живова, М. Г. Пігорева, В. А. Чалдаєва, Г. В. Танцорова, М. Г. Карпенка, О. П. Максимовича.

Військове кладовище

Біля алеї Героїв розміщене військове кладовище. Тут поховані 4 Герої Радянського Союзу — Максименко, Карпенко, Живов, Танцоров, 226 воїнів-визволителів. Усього 27 горизонтальних плит з темно-сірого граніту в три ряди, на яких викарбувані імена загиблих. Відкрито в 1944 р. На кладовищі 19 могил воїнів, що

загинули в 1944 р.

Васірук Ірина

братських — 6.

індивідуальних — 13.

з них могил, де поховано Героїв Радянського Союзу:

- братських — 1 (поховано два Герої Радянського Союзу),
- індивідуальних — 1.

На передньому плані кладовища — могила Героя Радянського Союзу, майора Олександра Петровича Максименка (1923 - 16 липня 1944). На другому плані — братська могила воїнів, в якій поховані Герої Радянського Союзу:

"Місця нашої пам'яті"

Рядовий Живов Анатолій
Павлович (1925 —

1944 рр.) —

уродженець Москви,

повторив подвиг О.

Матросова.

- Карпенко Микола

Григорович (1914—1944 рр.) — гвардії лейтенант, командир танкового батальйону 53 гвардійської танкової бригади.

- Танцоров Григорій Васильович (1910 —1944 рр.) — гвардії молодший лейтенант, командир батареї самохідних гармат.

Список використаних джерел:

1. Окаринський В. Проблеми збереження історичної пам'яті у свідомості мешканців міста Тернополя: минуле і сучасне // http://www.nbuiv.gov.ua/portal/Soc_Gum/NZTNPU_ist/2010_2/2010_2/Okarynskyj.pdf
2. http://www.irp.te.ua/index.php?option=com_alphacontent§ion=6&category=86&Itemid=24&limitstart=50
3. <http://unknownwar.info/region.php?id=131>
4. http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%96%D1%81%D1%86%D0%B5_%D0%BF%D0%B0%D0%BC%D1%8F%D1%82%D1%96

Васірук Ірина

**Васірук Ірини Михайлівни
магістрантки історичного факультету
Тернопільського національного педагогічного
університету
імені Володимира Гнатюка**

